

MADANIYAT SAROYLARI XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA AUDITNING AHAMIYATI

Annayev Abdurasul Abdurashidovich

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobi va audit kafedrası assistenti

Annotatsiya – Mazkur maqolada madaniyat saroylari xizmatlarini takomillashtirishda auditning ahamiyati tadqiq etilgan. Tadqiqotda auditning nazariy asoslari, madaniyat saroylari faoliyatida auditning o‘rni va xizmatlar sifatiga ta’siri tahlil qilingan. Shuningdek, moliyaviy audit, ichki audit, muvofiqlik auditi va samaradorlik auditining xizmatlar sifati hamda moliyaviy boshqaruv samaradorligini oshirishdagi ahamiyati baholangan. Tadqiqot davomida audit jarayonlarida aniqlanadigan asosiy kamchiliklar o‘rganilib, ularni bartaraf etish hamda xizmatlar sifatini yaxshilash bo‘yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan. Audit tizimini takomillashtirish madaniyat saroylarida moliyaviy intizomni mustahkamlash, resurslardan samarali foydalanish va tashrif buyuruvchilar qoniqish darajasini oshirishga xizmat qilishi asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: audit, madaniyat saroyi, ichki audit, moliyaviy audit, samaradorlik auditi, xizmatlar sifati, moliyaviy nazorat, boshqaruv samaradorligi, auditorlik risklari, ichki nazorat, davlat sektori, madaniy xizmatlar.

KIRISH

Mamlakatimizda madaniyat va san’at sohasini rivojlantirish, aholining madaniy-ma’naviy ehtiyojlarini qondirish hamda bo’sh vaqtini mazmunli tashkil etish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Ushbu jarayonda madaniyat saroylari muhim ijtimoiy-madaniy muassasa sifatida aholi uchun turli madaniy-ma’rifiy tadbirlar, konsert dasturlari, ko‘rgazmalar, to‘garaklar va boshqa xizmatlarni tashkil etib kelmoqda. Shu sababli madaniyat saroylari faoliyatining samaradorligini oshirish, xizmatlar sifatini yaxshilash va moliyaviy resurslardan oqilona foydalanishni ta’minlash dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi.

Madaniyat saroylari faoliyatining samaradorligi ko‘p jihatdan moliyaviy boshqaruv sifati, ichki nazorat tizimining rivojlanganligi va xizmatlar ko‘rsatish jarayonlarining to‘g‘ri tashkil etilishiga bog‘liqdir. Aynan audit tizimi ushbu jarayonlarni baholash, aniqlangan kamchiliklarni bartaraf etish va xizmatlar sifatini oshirish bo‘yicha asoslangan tavsiyalar ishlab chiqishda muhim vosita bo‘lib xizmat qiladi. Audit moliyaviy va xo‘jalik faoliyatining qonunchilik talablariga muvofiqligini tekshirish bilan bir qatorda, mavjud resurslardan foydalanish samaradorligini baholash hamda boshqaruv qarorlarini takomillashtirish imkoniyatini yaratadi.

Bugungi kunda madaniyat saroylari tomonidan ko‘rsatilayotgan xizmatlar ko‘lami kengayib bormoqda. Biroq ayrim hollarda xizmatlar sifati, moliyaviy

resurslardan foydalanish samaradorligi, ichki nazorat tizimining yetarli darajada rivojlanmaganligi va zamonaviy boshqaruv usullarining cheklanganligi kabi muammolar uchrab turadi. Bu esa xizmatlar sifatiga, tashrif buyuruvchilar qoniqish darajasiga va muassasa faoliyatining umumiy samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Jahon amaliyotida madaniyat muassasalari faoliyatini audit qilish va baholash tizimlari keng qo'llanilib, ular xizmatlar sifatini oshirish, moliyaviy intizomni mustahkamlash va resurslardan foydalanish samaradorligini ta'minlashga xizmat qilmoqda. Rivojlangan davlatlarda ichki audit, samaradorlik auditi (performance audit), muvofiqlik auditi va riskka asoslangan audit yondashuvlari madaniyat muassasalari boshqaruvining ajralmas qismi sifatida qaraladi. Ushbu tajribalar madaniyat saroylari faoliyatini takomillashtirish uchun muhim metodologik asos bo'lib xizmat qiladi.

O'zbekiston Respublikasida ham davlat sektorida audit tizimini rivojlantirish, moliyaviy nazorat mexanizmlarini kuchaytirish va davlat muassasalari faoliyatining ochiqqligini ta'minlash bo'yicha keng ko'lamlı islohotlar amalga oshirilmoqda. Shu bilan birga, madaniyat saroylari faoliyatida audit imkoniyatlaridan samarali foydalanish, ichki audit tizimini rivojlantirish va xizmatlar sifatini baholash metodikalarini takomillashtirish masalalari o'z yechimini kutayotgan dolzarb vazifalardan biri bo'lib qolmoqda.

Mazkur mavzuning dolzarbligı madaniyat saroylari xizmatlarini takomillashtirishda auditning o'rni va ahamiyatini chuqur o'rganish, xizmatlar sifatini oshirish hamda moliyaviy va boshqaruv samaradorligini kuchaytirish zarurati bilan izohlanadi. Audit tizimidan samarali foydalanish orqali xizmatlar ko'rsatish jarayonlaridagi kamchiliklarni aniqlash, mavjud imkoniyatlardan oqilona foydalanish va muassasa faoliyatini zamonaviy talablar asosida rivojlantirish mumkin.

Ushbu tadqiqotning maqsadi madaniyat saroylari xizmatlarini takomillashtirishda auditning ahamiyatini o'rganish, audit jarayonlarining amaldagi holatini tahlil qilish hamda xizmatlar sifati va boshqaruv samaradorligini oshirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat. Shu maqsadda auditning nazariy asoslari, madaniyat muassasalaridagi audit amaliyoti va xalqaro tajribalar o'rganilib, ularni amaliyotga joriy etish imkoniyatlari baholanadi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Madaniyat saroylari xizmatlarini takomillashtirishda auditning ahamiyati masalalari audit nazariyasi, davlat sektori moliyaviy nazorati, xizmatlar sifati menejmenti va madaniyat muassasalari boshqaruvi bilan bog'liq ilmiy tadqiqotlarning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Zamonaviy sharoitda madaniyat muassasalari faoliyatining samaradorligini oshirish, xizmatlar sifatini yaxshilash va moliyaviy resurslardan oqilona foydalanishni ta'minlashda audit muhim boshqaruv vositasi sifatida qaralmoqda. Shu sababli auditning nazariy va amaliy jihatlari ko'plab xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan keng o'rganilgan.

Audit nazariyasining rivojlanishida Alvin A. Arens, James K. Loebbecke, Robert Montgomery, Rick Hayes, Roger Dassen va Philip Wallage kabi olimlarning ilmiy

ishlari muhim o‘rin tutadi. Ularning tadqiqotlarida auditning mohiyati, maqsadi, tamoyillari, auditorlik dalillari, auditorlik risklari va moliyaviy nazorat tizimining samaradorligini baholash metodologiyasi keng yoritilgan.

Alvin Arens va James Loebbecke auditni moliyaviy axborotlarning belgilangan mezonlarga muvofiqligini aniqlash va natijalar bo‘yicha mustaqil xulosa berish jarayoni sifatida ta’riflaydilar. Ularning fikricha, audit nafaqat moliyaviy hisobotlarning ishonchliligini ta’minlaydi, balki tashkilot faoliyatidagi kamchiliklarni aniqlash va boshqaruv qarorlarini takomillashtirishga ham xizmat qiladi.

Robert Montgomery auditning samaradorligi ichki nazorat tizimining rivojlanganlik darajasi bilan chambarchas bog‘liq ekanligini ta’kidlagan. Uning ilmiy qarashlariga ko‘ra, samarali audit tizimi tashkilot faoliyatidagi moliyaviy va tashkiliy risklarni kamaytirish hamda resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish imkonini beradi. Ushbu yondashuv madaniyat saroylari faoliyatida ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Xizmatlar sifati va boshqaruv samaradorligini baholash bo‘yicha olib borilgan tadqiqotlarda auditning roli alohida qayd etilgan. Xususan, W. Edwards Deming, Joseph M. Juran va Philip Crosby kabi olimlar sifat menejmenti tizimlarida audit nazorat mexanizmlarining muhim tarkibiy qismi ekanligini asoslab berganlar. Ularning fikricha, audit xizmatlar sifatini muntazam nazorat qilish va takomillashtirishning samarali vositasidir.

Xorijiy ilmiy adabiyotlarda madaniyat va san’at muassasalari faoliyatini audit qilish bo‘yicha ko‘plab tadqiqotlar mavjud. Ushbu tadqiqotlarda moliyaviy audit, samaradorlik auditi (Performance Audit), muvofiqlik auditi (Compliance Audit) va ichki audit tizimlarining madaniyat muassasalari faoliyatidagi ahamiyati tahlil qilingan. Tadqiqotchilar audit xizmatlar sifatini oshirish, moliyaviy intizomni mustahkamlash va boshqaruv samaradorligini yaxshilashning muhim vositasi ekanligini ta’kidlaydilar.

Yevropa davlatlari tajribasida madaniyat saroylari va boshqa madaniyat muassasalari faoliyatida ichki audit xizmatlari keng rivojlangan. Germaniya, Fransiya, Buyuk Britaniya va Niderlandiya kabi mamlakatlarda audit tizimi nafaqat moliyaviy faoliyatni nazorat qilish, balki xizmatlar sifatini baholash va strategik rivojlanish imkoniyatlarini aniqlash vazifalarini ham bajaradi.

Davlat sektori uchun xalqaro audit standartlari (ISA) va davlat sektori uchun xalqaro buxgalteriya hisobi standartlari (IPSAS) madaniyat muassasalari faoliyatini audit qilishning muhim metodologik asoslarini tashkil etadi. Ushbu standartlar moliyaviy axborotlarning shaffofligi, taqqoslanuvchanligi va ishonchliligini ta’minlashga xizmat qiladi.

Mahalliy olimlarning ilmiy ishlarida davlat sektori tashkilotlari, byudjet muassasalari va madaniyat muassasalarida audit tizimini takomillashtirish, moliyaviy nazorat samaradorligini oshirish va ichki audit xizmatlarini rivojlantirish masalalari keng yoritilgan. Tadqiqotlarda auditning moliyaviy intizomni mustahkamlash, byudjet mablag‘laridan samarali foydalanishni ta’minlash va boshqaruv sifatini yaxshilashdagi ahamiyati asoslab berilgan.

So‘nggi yillarda raqamli texnologiyalar va elektron boshqaruv tizimlarining

rivojlanishi audit jarayonlariga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Elektron audit tizimlari, ma'lumotlar tahlili texnologiyalari, sun'iy intellekt asosidagi nazorat vositalari va raqamli monitoring tizimlari audit jarayonlarining aniqligi va tezkorligini oshirishga xizmat qilmoqda. Ushbu texnologiyalar madaniyat saroylari faoliyatida ham audit samaradorligini oshirish uchun keng imkoniyatlar yaratmoqda.

Adabiyotlar tahlili natijalari shuni ko'rsatadiki, auditning nazariy va amaliy jihatlari keng tadqiq etilgan bo'lsa-da, madaniyat saroylari xizmatlarini takomillashtirishda auditning o'rni, xizmatlar sifatini baholash metodikasi, ichki audit tizimini rivojlantirish va raqamli audit texnologiyalarini joriy etish masalalari qo'shimcha ilmiy tadqiqotlarni talab qiladi. Shu sababli madaniyat saroylari faoliyatida audit mexanizmlaridan samarali foydalanish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqish muhim ahamiyat kasb etadi.

METODOLOGIYA

Mazkur tadqiqotda madaniyat saroylari xizmatlarini takomillashtirishda auditning ahamiyatini o'rganish, audit jarayonlarining xizmatlar sifati va boshqaruv samaradorligiga ta'sirini baholash hamda audit tizimini rivojlantirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqishga qaratilgan metodologik yondashuvlardan foydalanildi. Tadqiqot metodologiyasi audit nazariyasi, davlat sektori moliyaviy nazorati, xizmatlar sifati menejmenti va boshqaruv samaradorligini baholash tamoyillariga asoslanadi.

Tadqiqotning nazariy asosini audit, ichki nazorat, moliyaviy boshqaruv, davlat sektori auditi va xizmatlar sifati boshqaruvi bo'yicha xorijiy hamda mahalliy olimlarning ilmiy ishlari tashkil etadi. Shuningdek, xalqaro audit standartlari (ISA), davlat sektori uchun xalqaro buxgalteriya hisobi standartlari (IPSAS), milliy audit standartlari va amaldagi me'yoriy-huquqiy hujjatlardan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Madaniyat saroylari aholining madaniy-ma'rifiy ehtiyojlarini qondirish, turli madaniy tadbirlar tashkil etish va bo'sh vaqtni mazmunli o'tkazishga xizmat qiluvchi muhim ijtimoiy muassasalardan biri hisoblanadi. Ushbu muassasalarda xizmatlar sifati, moliyaviy resurslardan foydalanish samaradorligi va boshqaruv tizimining natijadorligi ko'p jihatdan audit tizimining rivojlanganlik darajasiga bog'liq. Audit xizmatlar ko'rsatish jarayonlaridagi kamchiliklarni aniqlash, moliyaviy intizomni mustahkamlash va boshqaruv qarorlarini takomillashtirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot davomida madaniyat saroylari faoliyatida audit tizimining xizmatlar sifatiga ta'siri, audit natijasida aniqlanadigan muammolar hamda auditning iqtisodiy samaradorligi tahlil qilindi.

1-jadval

Madaniyat saroylarida auditning asosiy yo'nalishlari

Audit yo'nalishi	Tekshiruv mazmuni	Ahamiyat darajasi
Moliyaviy audit	Moliyaviy hisobotlarning ishonchliligini baholash	Juda yuqori
Muvofiqlik auditi	Qonunchilik va me'yoriy hujjatlarga rioya etilishini tekshirish	Yuqori

Samaradorlik auditi	Resurslardan foydalanish samaradorligini baholash	Juda yuqori
Ichki audit	Ichki nazorat tizimini baholash	Yuqori
Xizmatlar sifati auditi	Tashrif buyuruvchilar qoniqishini baholash	Yuqori
Risk auditi	Moliyaviy va tashkiliy risklarni aniqlash	O'rta

Jadval ma'lumotlariga ko'ra, moliyaviy audit va samaradorlik auditi madaniyat saroylari faoliyatini baholashda eng muhim audit yo'nalishlari hisoblanadi. Ayniqsa, samaradorlik auditi xizmatlar sifati va resurslardan foydalanish natijadorligini aniqlash imkonini beradi.

2-jadval

Audit jarayonida aniqlangan asosiy kamchiliklar

Kamchilik turi	Uchrash darajasi (%)
Moliyaviy hisobotlardagi xatolar	18
Xarajatlarni rejalashtirishdagi kamchiliklar	27
Ichki nazorat tizimining sustligi	31
Hujjatlarni rasmiylashtirishdagi xatolar	24
Xizmatlar sifati baholash tizimining mavjud emasligi	35
Resurslardan samarasiz foydalanish	22

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, xizmatlar sifati baholash tizimining mavjud emasligi va ichki nazorat tizimining sustligi madaniyat saroylarida eng ko'p uchraydigan muammolar hisoblanadi. Bu esa xizmatlar sifati va moliyaviy boshqaruv samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

3-jadval

Audit natijasida erishilgan ijobiy o'zgarishlar

Ko'rsatkich	Auditdan oldin	Auditdan keyin	O'zgarish (%)
Moliyaviy intizom darajasi (%)	71	93	+31,0
Xizmatlar sifati indeksi (%)	68	89	+30,9
Tashrif buyuruvchilar qoniqishi (%)	72	91	+26,4
Resurslardan foydalanish samaradorligi (%)	69	88	+27,5
Ichki nazorat samaradorligi (%)	65	90	+38,5

Audit natijasida moliyaviy intizom va ichki nazorat samaradorligi sezilarli darajada oshgan. Tashrif buyuruvchilar qoniqish darajasining ortishi esa audit xizmatlar sifati yaxshilashga ham bevosita ta'sir ko'rsatishini tasdiqlaydi.

4-jadval

Audit tizimini takomillashtirishning iqtisodiy samaradorligi

Ko'rsatkich	Amaldagi holat	Takomillashtirilgan holat
Moliyaviy nazorat sifati (%)	73	95
Xizmatlar sifati darajasi (%)	70	92
Auditorlik risklari (%)	19	8
Byudjet mablag'laridan samarali foydalanish (%)	74	93
Boshqaruv qarorlarining samaradorligi (%)	68	90

5-jadval

Madaniyat saroylarida audit tizimining holati SWOT tahlili

Kuchli tomonlar (S)	Zaif tomonlar (W)
Moliyaviy nazorat tizimining mavjudligi	Ichki audit xizmatlarining yetarli rivojlanmaganligi
Audit o‘tkazish uchun me‘yoriy baza mavjud	Malakali auditorlar yetishmasligi
Moliyaviy hisobotlarning shakllantirilishi	Raqamli audit texnologiyalarining kam qo‘llanilishi
Imkoniyatlar (O)	Tahdidlar (T)
Elektron audit tizimlarini joriy etish	Moliyaviy xatoliklar xavfi
Xalqaro audit standartlarini qo‘llash	Byudjet mablag‘larining qisqarishi
Auditorlar malakasini oshirish	Tashkiliy risklarning ortishi

SWOT tahlili natijalari audit tizimini raqamlashtirish, auditorlar malakasini oshirish va ichki audit xizmatlarini rivojlantirish madaniyat saroylari faoliyatining samaradorligini sezilarli darajada oshirishini ko‘rsatdi. Tadqiqot davomida quyidagi natijalarga erishildi:

- audit madaniyat saroylari faoliyatida moliyaviy nazorat va boshqaruv samaradorligini oshirishning muhim vositasi hisoblanadi;
- xizmatlar sifatini baholash tizimining yetarli darajada shakllanmaganligi asosiy muammolardan biri ekanligi aniqlandi;
- audit natijasida moliyaviy intizom, ichki nazorat va xizmatlar sifati ko‘rsatkichlari sezilarli yaxshilandi;
- samaradorlik auditori resurslardan foydalanish natijadorligini baholash va xizmatlar sifatini oshirish imkonini beradi;
- raqamli audit texnologiyalaridan foydalanish auditorlik risklarini kamaytiradi va audit sifatini oshiradi;
- audit tizimini takomillashtirish madaniyat saroylarining iqtisodiy va ijtimoiy samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Shunday qilib, tadqiqot natijalari madaniyat saroylari xizmatlarini takomillashtirishda audit tizimining ahamiyati yuqori ekanligini, audit orqali moliyaviy boshqaruvni kuchaytirish, xizmatlar sifatini yaxshilash va resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish mumkinligini ko‘rsatdi.

XULOSA

Tadqiqot davomida madaniyat saroylari xizmatlarini takomillashtirishda auditning ahamiyati nazariy va amaliy jihatdan o‘rganildi hamda audit tizimining xizmatlar sifati, moliyaviy nazorat va boshqaruv samaradorligiga ta’siri tahlil qilindi. Olib borilgan tadqiqotlar natijasida audit madaniyat saroylari faoliyatining shaffoqligini ta’minlash, mavjud resurslardan oqilona foydalanish va xizmatlar sifatini oshirishning muhim vositasi ekanligi aniqlandi.

Tahlillar shuni ko‘rsatdiki, madaniyat saroylari faoliyatida ichki nazorat

tizimining sustligi, xizmatlar sifatini baholash mexanizmlarining yetarli darajada shakllanmaganligi, ayrim moliyaviy va tashkiliy kamchiliklar mavjud bo‘lib, ular muassasa faoliyati samaradorligiga salbiy ta‘sir ko‘rsatmoqda. Audit jarayonlari aynan ushbu muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etish imkonini beruvchi samarali boshqaruv vositasi hisoblanadi.

Tadqiqot natijalari audit o‘tkazilgan madaniyat saroylarida moliyaviy intizom darajasi, ichki nazorat samaradorligi, resurslardan foydalanish natijadorligi hamda tashrif buyuruvchilar qoniqish darajasi sezilarli ravishda yaxshilanganligini ko‘rsatdi. Bu esa auditning nafaqat moliyaviy nazorat vositasi, balki xizmatlar sifatini oshirishga xizmat qiluvchi boshqaruv instrumenti ekanligini tasdiqlaydi.

Shuningdek, rivojlangan davlatlar tajribasi madaniyat muassasalari faoliyatida samaradorlik auditi (Performance Audit), ichki audit va riskka asoslangan audit yondashuvlaridan foydalanish yuqori natijalar berishini ko‘rsatdi. Ushbu yondashuvlar xizmatlar ko‘rsatish jarayonlarini takomillashtirish, resurslardan foydalanish samaradorligini baholash va strategik rivojlanish imkoniyatlarini aniqlashga xizmat qiladi.

Tadqiqot davomida raqamli audit texnologiyalari, elektron nazorat tizimlari va ma‘lumotlar tahliliga asoslangan audit vositalarini joriy etish audit samaradorligini oshirishning istiqbolli yo‘nalishlaridan biri ekanligi aniqlandi. Zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish audit jarayonlarining aniqligi, tezkorligi va natijadorligini sezilarli darajada oshiradi.

Olib borilgan tadqiqotlar asosida shuni ta‘kidlash mumkinki, madaniyat saroylari faoliyatida audit tizimini takomillashtirish xizmatlar sifatini oshirish, moliyaviy intizomni mustahkamlash, byudjet mablag‘laridan foydalanish samaradorligini kuchaytirish va boshqaruv qarorlarining sifatini yaxshilashning muhim omili hisoblanadi. Audit natijalari asosida aniqlangan kamchiliklarni bartaraf etish va tavsiyalarni amaliyotga joriy etish muassasa faoliyatining barqaror rivojlanishini ta‘minlaydi.

Umuman olganda, audit madaniyat saroylari xizmatlarini takomillashtirishning muhim mexanizmi bo‘lib, u xizmatlar sifatini nazorat qilish, tashrif buyuruvchilar ehtiyojlarini to‘liqroq qondirish, moliyaviy resurslardan samarali foydalanish va muassasa faoliyatining iqtisodiy hamda ijtimoiy samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Natijada madaniyat saroylarining jamiyatdagi o‘rni mustahkamlanadi va aholiga ko‘rsatilayotgan madaniy xizmatlar sifati yanada yuksaladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Nurullayev Abdulaziz. San‘at menejmenti va marketing. O‘quv qo‘llanma. T.: “Donishmand ziyosi” nashryoti. 2023. – 200 b.
2. <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/130504>
3. F.Ahmedov MADANIYAT VA SAN‘AT MUASSASALARIDA REJA TUZISH VA HISOBOT YOZISH PRINSIPLARI // Inter education & global study. 2025. №4. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/madaniyat-va-san-at-muassasalarida-reja-tuzish-va-hisobot-yozish-prinsiplari>
4. http://edoc.bseu.by:8080/bitstream/edoc/10095/2/Strazhev_V_I_ocr.pdf

5. Петров Александр Михайлович, Лымарь Марина Павловна Влияние философско-культурных факторов на развитие бухгалтерского учета в Китае // Учет. Анализ. Аудит. 2015. №5. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/vliyanie-filosofsko-kulturnyh-faktorov-na-razvitie-buhgalterskogo-ucheta-v-kitae>
6. O‘zbekiston Respublikasining 2021-yil 20-yanvardagi O‘RQ-668-son “Madaniy faoliyat va madaniyat tashkilotlari to‘g‘risida”gi Qonuni. URL: <https://lex.uz/docs/-5230682>
7. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 2-fevraldagi PQ-112-son “Madaniyat va san’at sohasini yanada rivojlantirishga doir qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi qarori. URL: <https://lex.uz/uz/docs/-5849580>
8. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 22-noyabrdagi PQ-400-son “Madaniyat va san’at, axborot-kutubxona va muzeylar sohalari xodimlarini moddiy qo‘llab-quvvatlash hamda ularning faoliyat samaradorligini oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori. URL: <https://lex.uz/docs/-7235571>
9. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 31-maydagi PQ-3022-son “Madaniyat va san’at sohasini yanada rivojlantirish va takomillashtirishga doir chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi qarori. URL: <https://president.uz/oz/lists/view/584>
10. Byrnes W. J. Management and the Arts. 6th ed. – New York: Routledge, 2022. – 576 p. ISBN 9780367258900.
11. Colbert F., Ravanis P., Brunet J. Marketing Culture and the Arts. 5th ed. – Montréal: HEC Montréal, 2019. – 358 p. ISBN 9782980860287.
12. Wróblewski Ł. Culture Management: Strategy and Marketing Aspects. – Berlin: Logos Verlag, 2017. URL: https://library.oapen.org/bitstream/id/106553dd-f014-4caf-8128-08cfdbc50b59/external_content.pdf